

TALOUSARVIOALOITE 401/2005 vp

Määrärahan osoittaminen rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen

Eduskunnalle

Rautatieliikenne ottaa huomioon elinkeinoelämän ja joukkoliikenteen kuljetustarpeet kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Ratahankkeilla luodaan entistä paremmat toimintaedellytykset sekä henkilö- että tavaraliikenteelle. Kansainvälisessä liikenteessä kehittynyt rataverkko on keskeisenä linkkinä idän ja lännen välillä.

Rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistamisellä on mittava aluetaloudellinen ja kansantaloudellinen merkitys. Alueella sijaitsevat suuret työnantajat, puuteollisuuden yritykset, kuljettavat rautateitse suuria määriä raakapuuta ja valmiita tuotteita (Stora Enso Enocell Oy Enon Uimaharjussa, Stora Enso Pankakoski Oy ja Vapo Timber Oy Lieksassa sekä Vapo Timber Oy Nurmesissa). Kun otetaan huomioon mm. Lieksassa tehdyt uudet teollisuusinvestoinnit, kuljetettava tavaramäärä tulee kasvamaan kaikkia ennusteita nopeammin. Tavarakuljetus on edullisinta suorittaa sähköistetyllä radalla.

Tavaraliikennemäärät tulevat kasvamaan entisestään. Liikennemäärien kasvu johtuu pääosin Venäjän tuonnin, lähinnä metsä- ja metalliteollisuuden raaka-ainekuljetusten sekä Suomen kautta kulkevien transitokuljetusten, lisääntymisestä.

Uimaharjun sellutehdas on jo lähtökohtaisesti rakennettu Venäjältä tuotavan raakapuun varaan. Vuosittain on ollut nähtävissä ne epävarmuustekijät, jotka liittyvät raakapuun kumipyöräkuljetuksiin Venäjän muuttuvien painorajoi-

tusten ja muiden vastaavien määräysten johdosta. Toimivanakaan kumipyöräliikenteen kapasiteetti ei tule koskaan riittämään Pohjois-Karjalan raakapuutuonnin tarpeiden tyydyttämiseen.

Niiralan—Säkäniemen rataosuus kuuluu Suomen TEN-verkkoon. Euroopan unionin asettamien tavoitteiden mukaisesti TEN-verkkojen kehittämisellä pyritään mm. edistämään sisämarkkinoiden toimintaa sekä varmistamaan henkilöiden ja tavaroiden kestävä liikkuminen yhteiskunnan, ympäristön ja turvallisuuden kannalta parhaissa mahdollisissa olosuhteissa. Rataosuuden sähköistäminen tukee varsin hyvin myös em. yhteisön tavoitteita.

Värtsilä-Niiralan raja-asema on Suomen itäisen liikenteen kannalta merkittävä rajanylityspaikka.

Joensuu on alueen vahva teollisuus-, koulu- ja hallintokaupunki, jonka toimintojen edellytyksenä on vilkas yhteydenpito muun maailman kanssa. Alueen monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä, opiskelupaikkojen lisääntyminen ja jatkuva väestönkasvu muodostavat junamatkoille selvän kasvupotentiaalin. Näiden seikkojen valossa on todennäköistä, että myös henkilöliikenteen matkustajien lukumäärä kasvaa, jos tarjontaa parannetaan nopeampien aikataulujen muodossa. Lisäksi sähköistys tukee sekä kansallisten että kansainvälisten liikenneyhteyksien parantamista, kehittämistä ja laajentamista.

Vaikutusselvityksen perusteella voidaan todeta, että rataosuuksien sähköistys on merkittävä

ympäristöinvestointi, sillä sen avulla voidaan huomattavasti vähentää liikenteen päästöjä ja meluhaittoja ja parantaa huomattavasti rata-alueiden pienilmaston ilmanlaatua. Sähköistysinvestoinneilla voidaan vähentää junaliikenteen synnyttämiä kasvihuonekaasuja ja tukea näin kasvihuoneilmiön rajoittamiseen pyrkivää toimintaa.

Siirryttäessä sähköjunaliikenteeseen junaliikenteen liikennetuotantokustannukset pienenevät huomattavasti ja myös sen laatu- ja palvelutaso paranevat. Rataosuuksien sähköistämisen hyödyt kohdistuvat henkilö- ja tavaraliikenteeseen ja hyödyntävät täten sekä henkilöliikenteen matkustajia että erityisesti maamme kauppaa ja teollisuutta. Ratahallintokeskuksessa on laadittu kannattavuusselvitys vielä sähköistämättömistä radoista. Selvitys osoittaa kannattavaksi inves-

toinniksi rataosuuksien Säkäniemi—Niirala ja Joensuu—Uimaharju sähköistämisen.

Joensuusta pohjoiseen suuntautuvan radan peruskorjaus ja sähköistäminen on kiireellinen, ja mm. Enon, Lieksan ja Nurmeksen suurille teollisuuslaitoksille rata on elinehto.

Toimivat liikenneyhteydet ovat perusta myös uskottavalle aluepolitiikalle, alueelliselle ja maaseudun kehitykselle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 31.40.21 lisäyksenä 34 000 000 euroa rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Reijonen /kesk
Hannu Hoskonen /kesk

Matti Väistö /kesk
Säde Tahvanainen /sd
Tarja Cronberg /vihr